

Bog anmeldelse: Et referenceværk om udviklingen i Danmarks natur og fugleliv.

Meltofte H., Dinesen L., Boertmann D. og Hald-Mortensen P.: Danmarks fugle gennem to århundreder. Biofolia 2021, 184 s., 198 kr. (vejl.). ISBN 9788791319969.

Af Ole F. Jensen

Der kan næppe være tvivl om at her er et værk der har kostet de fire forfattere mange timers research og gennemgang af eksisterende litteratur om Danmarks fugleliv, hvilket bogens omfattende referenceliste da også vidner om med flere end tusind titler.

Bogen indledes med et afsnit om landskabernes udvikling gennem tiderne, beskrivende hvorledes det unge morænelandskab efter istiden gradvist udviklede sig til skovlandskab med efterfølgende rydning og opdyrkning, herunder også udpining af jorden med de store jyske hedearealer til følge, og disses opbrydning, opdyrkning og beplantning.

Herefter følger et afsnit om kilder og metoder, som også indeholder en oversigt over ynglebestandene af Danmarks fugle fra 1800-2018 i tabelform. Denne oversigt vil nok efter gennemlæsning af bogen være det læseren hyppigst vender tilbage til. For de nyere data, hvilket vil sige fra 1974 og frem, er der direkte angivet antal par, medens der for tiden indtil da, for de fleste arters vedkommende blot er angivet et tal fra 1 til 7, som angiver om arten er sjælden, fåtallig, ret almindelig osv. Endelig er med røde og grønne trekanter, vendende henholdsvis op eller ned, angivet udviklingen for arten. Der er ligeledes en kolonne som viser om arten har været efterstræbt og en for hvilket habitat den fortrinsvis træffes i. Tabellen giver således en god og hurtigt måde hurtigt at danne sig et overblik over udviklingen for hver enkelt art.

Hovedparten af bogen er dog en gennemgang af udviklingen i hver enkelt landskabsart, som f.eks. skov, agerland, kyster og småøer for blot at nævne nogle af de i alt ti landskabstyper der gennemgås. For hver type belyses hvilke ændringer der er sket i de to hundrede år bogen omhandler, og hvorledes disse ændringer har haft indflydelse på bestanden af ynglefuglene, og for visse af typerne ligeledes hvordan trækfuglene har reageret på ændringerne. Efter denne gennemgang følger et afsnit om forskellige faktoreres indflydelse på fuglelivet. Her diskuteres hvordan struktur-

ændringer i landskabet, jagt, bekæmpelse og forstyrrelser, prædation, invasive arter, udsætninger, næringsstoffer, miljøgifte, klimaændringer, den generelle samfundsudvikling og endelig lovgivningen har gjort sig gældende. Der gives også et bud på den fremtidige udvikling, og hvorledes man kan påvirke denne i en for naturen og fuglene gunstig retning. Dette gøres fornemt med en gennemgang af ti kommenterede forslag.

Bogen er godt krydret med et bredt udvalg af gamle fotos og print af gamle malerier til anskueliggørelse af de landskabsmæssige ændringer der er sket, og som gang på gang kan overraske læseren med hvor store ændringerne har været. Teksten belyser på bedste vis hvad vi har tabt af natur og fuglearter, men også hvad vi til gengæld har fået af nye fuglearter, som er indvandret både som følge af landskabs- og strukturændringer, men også som følge af

klimaforandringer, udsætninger m.v. Totalt set et meget gennemarbejdet værk, som absolut er læseværdigt, og vel næppe set så omfattende og grundigt siden Bernt Løppenthins "Danske ynglefugle i fortid og nutid"¹⁾. Bogen er således en rigtig god kilde hvis man interesserer sig for udviklingen i de danske fuglearter eller det danske landskab. Til gengæld kan det dog undre hvor stor en målgruppe der er til denne udgivelse, da bogen samtidig er udgivet som en del af Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift "DOFT" (ISBN 978879131996901), og dermed sendt til de af foreningens medlemmer der modtager dette tidsskrift, og således samtidig ligger tilgængelig på foreningens hjemmeside hvorfra den frit kan downloades. Dette må vist dække de fleste indenfor målgruppen.

¹⁾ Løppenthin B.: Danske ynglefugle i fortid og nutid. Odense Universitetsforlag 1967, 609 s.

